

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 420/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetího (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej hbr advokáti s. r. o., Kalinčiakova 33, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/21/2021 z 28. februára 2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/35/2023 z 26. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Navrhuje tiež priznať jej finančné zadost'učinenie vo výške 20 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva, že Okresný súd Čadca ako súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 16C/320/2016-381 zo 6. novembra 2020 v celom rozsahu zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľka domáhala proti žalovanému zaplata sumy 2 125 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia získaného žalovaným na jej úkor, tvrdiac, že žalovaný užíval v roku 2014 bez právneho titulu nehnuteľnosti v jej vlastníctve. Okresný súd konštatoval medzi stranami sporu nespornú skutočnosť, že žalovaný v roku 2014 bez platne uzatvorenej nájomnej zmluvy užíval nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľky v rozsahu na ňu pripadajúcich spoluvlastníckych podielov 127500/10500000 k celku a sťažovateľke zaplatil len za užívanie časti spoluvlastníckeho podielu sumu vo výške 200 eur a za užívanie ďalšej časti podielu, hoc ho užíval a bral úžitky, jej náhradu nevyplatil. Avšak okresný súd ako opodstatnenú

uznal námietku premlčania nároku vznesenú stranou žalovanou. Plynutie lehôt (objektívna a subjektívna) okresný súd posudzoval v intenciách § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, pričom bol toho názoru, že objektívna premlčacia doba (trojročná) začala plynúť 6. decembra 2014, keď sa konalo valné zhromaždenie, na ktorom boli finančné prostriedky vyplácané členom združenia, ktorí mali možnosť si tieto finančné prostriedky prevziať, pokiaľ nevyužili možnosť zaslania výplaty na účet. Subjektívna premlčacia doba (dvojročná) na vydanie bezdôvodného obohatenia začala sťažovateľke plynúť dňom nasledujúcim po prevzatí finančnej hotovosti, t. j. 20. decembra 2014, a táto jej uplynula 20. decembra 2016. Sťažovateľka totiž prevzatím finančných prostriedkov prostredníctvom pošty subjektívne nadobudla vedomosť o tom, že zo strany žalovaného nedošlo k plnej úhrade a pokiaľ podala žalobu na súde až 27. decembra 2016, stalo sa tak po uplynutí premlčacej doby a jej nárok je premlčaný. Námietky sťažovateľky o splatnosti nájmu za rok 2014 najskôr k 1. januáru 2015 okresný súd posúdil ako irelevantné, keď za podstatné považoval to, keď skutočne k bezdôvodnému obohateniu došlo. Úmyselné bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného, keď by bola objektívna premlčacia lehota desaťročná, okresný súd vylúčil a v tejto súvislosti tiež poznamenal, že i pre prípad, že by na strane žalovaného došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu, na premlčanie uplatneného nároku by to nemalo žiaden vplyv vzhľadom na uplynutie subjektívnej lehoty 20. decembra 2016.

3. Na základe sťažovateľkou podaného odvolania krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie zmenil vo výroku o zamietnutí žaloby tak, že uložil žalovanému zaplatiť sťažovateľke sumu 29,10 eur s úrokom z omeškania 5,05 % ročne od 1. januára 2015 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalovanému priznal proti sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 97,26 %. Krajský súd súhlasil s názorom súdu prvej inštancie o začiatku a konci plynutia objektívnej premlčacej doby. Podľa jeho názoru na strane žalovaného došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia 6. decembra 2014, keď sa konalo valné zhromaždenie žalovaného, na ktorom boli vyplácané finančné prostriedky za užívanie pozemkov členom združenia. Sťažovateľka sa ale valného zhromaždenia 6. decembra 2014 nezúčastnila, teda z uvedeného dôvodu nemusela tak získať kvalifikovanú vedomosť o tom, že práve uvedeným dňom u žalovaného na jej úkor bezdôvodné obohatenie vzniklo. Dňom výplaty finančných prostriedkov z poštového poukazu 19. decembra 2014 ale už musela podľa názoru odvolacieho súdu vedieť, že zo strany žalovaného jej nebola vyplatená suma podľa veľkosti jej podielov, ktorej sa v tomto súdnom konaní domáha, a preto nasledujúci deň 20. decembra 2014 jej začala plynúť subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na súde a uplynula 20. decembra 2016. Žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia bola podaná na súde 27. decembra 2016, a preto odvolací súd kvalifikoval nárok sťažovateľky za obdobie od 1. januára 2014 do 26. decembra 2014 za premlčaný v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe. Z uvedeného dôvodu krajský súd v tejto časti vyhodnotil námietku premlčania žalovaným ako účinne vznesenú, pre ktorú nebolo možné sťažovateľke za uvádzané obdobie premlčaný nárok priznať. Pripomenul, že bezdôvodné obohatenie spočívajúce v užívaní nehnuteľnosti bez právneho dôvodu vzniká každým dňom užívania s dôsledkami pre posúdenie jeho vzniku, trvania i skončenia, ako aj pre vyhodnotenie doby na uplatnenie týchto nárokov. Z uvedeného dôvodu sa musel vysporiadať s nárokom sťažovateľky za obdobie od 27. decembra 2014 do 31. decembra 2014, pričom v tejto súvislosti uviedol, že vlastníctvo sťažovateľky bolo v užívaní žalovaného po celý rok 2014 a za nespornú označil skutočnosť, že za obdobie od 27. decembra 2014 do 31. decembra 2014 sa nárok sťažovateľky

na vyplatenie odmeny za užívanie jej spoluvlastníckych podielov nepremlčal (žaloba podaná 27. 12. 2016). Práve tento záver viedol krajský súd k zmene rozsudku okresného súdu, hodnotiac žalobou uplatnený nepremlčaný nárok za opodstatnený, na základe čoho sťažovateľke priznal náhradu vo výške 29,10 eur spolu s príslušenstvom. Dodal, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s logickou úvahou okresného súdu, na základe ktorej dospel k záveru o absencii úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť.

4. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie z dôvodov uvedených v § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Podľa nej splnila podmienku uvedenú v § 422 ods. 1 písm. b) CSP, keďže ide o spotrebiteľský spor. V rámci dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP namietala nesprávne určenie okamihu, od ktorého plynula subjektívna a aj objektívna premlčacia doba. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP videla v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku a v nesprávnom posúdení začiatku plynutia objektívnej a subjektívnej premlčacej doby. Vo vzťahu k dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 CSP najvyšší súd objasnil, že krajský súd rozhodoval v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy, čo v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) a b) CSP vylučuje prípustnosť dovolania. Uviedol, že sťažovateľka v priebehu celého konania nenamietala, že by išlo o spotrebiteľský spor (a to vrátane poplatkovej povinnosti pri dovolaní), a v tejto súvislosti vyslovil názor, že predmetom konania nie je spotrebiteľský spor. Navyše dodal, že otázka tak, ako bola položená, mala skutkový charakter. Konštatoval, že dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP nie je daný, poukazujúc na to, že z odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ako aj súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ďalej uviedol, že obsah spisu nedáva podklad na záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu sťažovateľky. Pripomenul, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Zároveň objasnil, že nesprávne určenie objektívnej a subjektívnej premlčacej doby je posúdením právnym, ktoré je možné namietat len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutým rozhodnutiam podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Napadnutý rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný, arbitrárny, svojvoľný a nepresvedčivý. Krajský súd sa nevysporiadal s rozhodujúcim právnym argumentom, že z dôkazov predložených súdu prvej inštancie a výpovede konateľa a účtovníčky žalovaného vyplynulo, že žalovaný koná voči sťažovateľke po dobu približne 20 rokov rovnakým úmyselným spôsobom a nie je možné hovoriť o tom, že by na jeho strane vznikalo bezdôvodné obohatenie z nedbanlivosti vyvolané omylom na jeho strane či iným excesom. Zároveň sa súd v procese hodnotenia dôkazov dopustil závažných väd, ktorých dôsledkom sú extrémne skutkové závery, ktoré nemajú žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní súdom prvej inštancie ani odvolacím súdom a ktoré sa premietli

do nesprávneho posúdenia začiatku plynutia subjektívnej i objektívnej premlčacej doby nároku sťažovateľky na vydanie bezdôvodného obohatenia, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

b) V dôsledku odmietnutia dovolania sa najvyšší súd nevyjadril k otázke (ne)úmyselného bezdôvodného obohatenia. Sťažovateľka zastáva názor, že skutkové závery súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu sú v zjavnom rozpore s vykonaným dokazovaním. Napadnuté uznesenie považuje za nepreskúmateľné, arbitrárne a svojvoľné, pričom odmietnutím dovolania sťažovateľky došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 3 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

c) Krajský súd žiadnym spôsobom neodôvodnil, z akého dôvodu považoval dátum 19. decembra 2014 za deň, keď sťažovateľka prijala od žalovaného čiastočnú odplatu. Žalovaný v rámci konania nepreukázal, kedy v skutočnosti sťažovateľka poštovú poukážku prevzala. Odvolací súd sa v procese dokazovania dopustil väd, v dôsledku ktorých dospel k nesprávnemu záveru o tom, že 19. decembra 2014 bola sťažovateľke doručená poštová poukážka, a teda že v tento deň došlo k naplneniu predpokladov smerujúcich k začatiu plynutia subjektívnej premlčacej doby jej nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Tento záver bezprostredne viedol k nesprávnemu záveru o uplynutí subjektívnej premlčacej doby a zamietnutiu žaloby.

d) O výške bezdôvodného obohatenia a o tom, kto užíval jej spoluvlastnícke podiely na spoločnej nehnuteľnosti v roku 2014, sa sťažovateľka dozvedela až z podania žalovaného z 25. septembra 2017 predloženého v rámci konania pred súdom prvej inštancie.

e) Objektívna a subjektívna premlčacia doba mohla začať plynúť až od 1. januára 2015, pričom subjektívna premlčacia doba mohla najneskôr začať plynúť od okamihu doručenia podania žalovaného z 25. septembra 2017 právnomu zástupcovi sťažovateľky. Námietku premlčania vzniesol žalovaný, a preto práve jeho zaťažuje dôkazné bremeno vo vzťahu k tejto námietke. Konajúce súdy nedovoľene preniesli dôkazné bremeno smerujúce k dokazovaniu (ne)uplynutia premlčacej doby na sťažovateľku.

f) Za spotrebiteľské spory možno považovať aj spory týkajúce sa vydania bezdôvodného obohatenia, ak súvisia so samotným spotrebiteľským vzťahom. Žalovaného je možné považovať za dodávateľa, keďže spĺňa všeobecnú definíciu dodávateľa tým, že koná v rámci svojej obchodnej, resp. podnikateľskej činnosti. Zároveň sťažovateľka spĺňa definíciu spotrebiteľa, keďže ide o fyzickú osobu konajúcu mimo sféry podnikania, obchodu alebo iných podnikateľských aktivít. Žalovaný uzatvára nájomné zmluvy s približne 400 podielovými spoluvlastníkmi, pričom obsah týchto nájomných zmlúv je totožný (s výnimkou osobných údajov), čo napĺňa definíciu spotrebiteľskej zmluvy. Vzťah založený medzi sťažovateľkou a žalovaným spĺňa náležitosti spotrebiteľskej zmluvy predpokladané v § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a tým možno tento spor považovať za spor s ochranou slabšej strany, na základe čoho je podľa názoru sťažovateľky dovolanie prípustné, pretože sa na žalovanú sumu vzťahuje hranica majetkového cenzu stanovená v § 422 ods. 1 písm. b) CSP.

g) Správanie žalovaného napĺňa i znaky priamej a nepriamej diskriminácie podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov. Žalovaný má z verejne dostupných údajov katastra nehnuteľností vedomosť o tom, kto patrí medzi podielových spoluvlastníkov spoločnej nehnuteľnosti, a teda má vedomosť

i o tom, že medzi podielových spoluvlastníkov patrila v roku 2014 aj sťažovateľka. Za diskrimináciu považuje sťažovateľka najmä skutočnosť, že žalovaný s ňou neuzavrel nájomnú zmluvu na užívanie jej spoluvlastníckych podielov a ani ju nevyzval na jej uzavretie na rozdiel od ostatných podielových spoluvlastníkov, ktorí sú tak ako sťažovateľka riadne evidovaní v katastri nehnuteľností a so žalovaným napriek tomu nájomné zmluvy uzavreté majú. Rozdielne zaobchádzanie žalovaného so sťažovateľkou sa prejavuje i pri vyplácaní odplaty za užívanie spoločnej nehnuteľnosti. Z uvedených dôvodov prichádza do úvahy posúdenie vzťahu sťažovateľky a žalovaného aj ako antidiskriminačného sporu prameniaceho z porušenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona, na ktorý sa rovnako vzťahuje hranica majetkového cenzu stanovená v § 422 ods. 1 písm. b) CSP.

h) Záver najvyššieho súdu, podľa ktorého predmetom konania nie je spotrebiteľský spor, pretože sťažovateľka v priebehu celého konania nenamietala, že by išlo o spotrebiteľský spor, považuje sťažovateľka za svojvoľný, arbitrárny a nepreskúmateľný, porušujúci označené práva sťažovateľky.

i) Odôvodnenie napadnutého uznesenia je rovnako arbitrárne, svojvoľné a nepreskúmateľné, pretože najvyšší súd sa nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa splnenia podmienok prípustnosti dovolania pre majetkový cenzus a najvyšší súd v ňom nedal žiadnu konkrétnu odpoveď na to, prečo bolo dovolanie sťažovateľky odmietnuté.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy) rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pritom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

8. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

9. V danom prípade mala sťažovateľka k dispozícii opravný prostriedok, ktorý jej zákon na ochranu jej základných práv účinne poskytuje. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu mohla podať dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala dovolanie,

ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Napadnutým uznesením dovolacieho súdu bolo dovolanie sťažovateľky vo vzťahu k uplatneným dovolacím dôvodom odmietnuté.

10. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľky vo vzťahu k uplatneným dovolacím dôvodom vylučuje právomoc ústavného súdu, pretože argumentácia uplatnená v ústavnej sťažnosti je totožná s argumentáciou uvedenou v dovolaní. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

12. Vzhľadom na to, že napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, ústavný súd dáva do pozornosti aj svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa, samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 239/2021, I. ÚS 679/2022, I. ÚS 183/2023).

13. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či najvyšší súd v okolnostiach danej veci poskytol sťažovateľke súdnu ochranu v súlade s procesnými predpismi a v požadovanej kvalite a či v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľky.

14. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že dovolanie podané z dôvodov podľa § 421 ods. 1 CSP najvyšší súd odmietol ako neprípustné pre nesplnenie podmienky majetkového cenzu vyžadovanej podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP a nemožnosť použitia zníženého majetkového cenzu v zmysle § 422 ods. 1 písm. b) CSP, keď dospel k názoru, že predmetom konania nie je spotrebiteľský spor. Vo vzťahu k dôvodom odmietnutia dovolania najvyšší súd zároveň dodal, že otázka tak, ako bola

položená, mala skutkový charakter. Uvedený záver považuje sťažovateľka za arbitrárny, svojvoľný a nepreskúmateľný.

15. Charakter dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku nepriamo determinuje aj postavenie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, ktorý nemôže byť vnímaný ako tretia inštancia s právomocou preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (k tomu pozri napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017 a 4 Cdo 157/2017). Stanovenie majetkového cenzu obmedzujúceho prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie na výšku sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho konania, je pritom v komplexnom ponímaní legitímne a korešponduje s postavením a úlohami, ktoré najvyšší súd ako dovolací súd plní (IV. ÚS 57/2020).

16. Úloha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku sa prejavuje v prípade, že ním dovolateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (ako to je aj v prípade sťažovateľky), riešenie zásadných právnych otázok, ktoré neboli vyriešené dovolacím súdom v jeho rozhodovacej praxi [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP], prípadne zjednocovanie judikatúry [§ 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP]. Aj z týchto dôvodov preto prípadné rozhodnutie najvyššieho súdu v dovolacom konaní presahuje hranice rozhodnutia *inter partes*, keďže má oveľa širší a všeobecnejší dosah na aplikačnú prax všeobecných súdov.

17. Z interpretácie § 422 ods. 1 písm. a) a b) CSP najvyšším súdom v napadnutom uznesení vyplýva, že pri konštatovaní neprípustnosti dovolania treba rozlišovať medzi bežným sporom a sporom s ochranou slabšej strany. Civilný sporový poriadok považuje za spory s ochranou slabšej strany spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovnoprávne spory. Všeobecne je dôvodom zvýšenej ochrany strán v spore potreba dorovnania procesného postavenia slabšej strany s cieľom zachovania funkčnej procesnej rovnosti.

18. Podľa § 290 CSP spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, a spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

19. Z obsahu napadnutého rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že spor sa týkal nároku sťažovateľky na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti v spoluvlastníctve sťažovateľky žalovaným bez právneho dôvodu.

20. V danom prípade je tak zrejmé, že nie je splnený ani jeden z dvoch rozhodujúcich predpokladov na to, aby bolo možné hovoriť o spotrebiteľskom spore. Z podstaty sťažovateľkou uplatneného nároku je zrejmé, že tento nevyplýva zo žiadnej zmluvy, teda ani spotrebiteľskej, keďže ide o plnenie bez právneho dôvodu. Zároveň sa nemožno stotožniť s konštrukciou sťažovateľky vyplývajúcou z jej argumentácie, že v danom prípade ide o spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom. V okolnostiach prerokovávanej veci je totiž práve sťažovateľka vlastníčkou

nehnutelnosti a žalovaný je osobou, ktorá nehnuteľnosť bez právneho dôvodu užíva, a teda sťažovateľka vníma právne postavenie „dodávateľ – spotrebiteľ“ obrátene.

21. Pokiaľ najvyšší súd prijal záver, že vo veci sťažovateľky nejde o spotrebiteľský spor v zmysle § 290 CSP, ústavný súd ho nepovažuje za arbitrárny či svojvoľný, ale za racionálny a logický.

22. Ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú aj námietku sťažovateľky, že v danom prípade sa na jej dovolanie mal vzťahovať znížený majetkový cenzus z dôvodu, že ide o antidiskriminačný spor. Podľa § 307 CSP antidiskriminačný spor je spor, ktorý sa týka porušenia zásady rovnakého zaobchádzania podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou. Ide o typ sporu, ktorý sa vyznačuje osobitnými procesnými postupmi súdu, ako aj ostatných subjektov civilného súdneho konania. Z vyjadrenia sťažovateľky a napadnutých rozhodnutí nevyplýva, že by sťažovateľka podaným návrhom na súde prvej inštancie namietala porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, resp. že by predmetom konania bolo jej skúmanie. Vychádzajúc z vymedzenej definície a predmetu dotknutého súdneho konania, jednoznačne nemožno uvažovať o antidiskriminačnom spore.

23. Žiada sa dodať, že z povahy samotnej veci je vylúčené, aby spor medzi spotrebiteľom a dodávateľom o porušení zákazu diskriminácie, ktorý je antidiskriminačným sporom, bolo možné kategorizovať pod osobitné procesné ustanovenia o spotrebiteľských sporoch. Argumentácia sťažovateľky je preto v tomto smere tiež rozporná.

24. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu možno tiež vyvodiť, že majetkový cenzus nebol jediným dôvodom na odmietnutie dovolania sťažovateľky, ale okrem neho najvyšší súd vyhodnotil sťažovateľkou formulovanú právnu otázku v znení: *„Od akého okamihu začína plynúť subjektívna a objektívna premlčacia doba na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu v prípade ak dňa 06.12.2014 bola valným zhromaždením podielových spoluvlastníkov spoločnej nehnuteľnosti, ktorého sa oprávnená (žalobkyňa) nezúčastnila, schválená výška odplaty za užívanie jedného spoluvlastníckeho podielu na spoločnej nehnuteľnosti povinným (žalovaným) za obdobie od 01.01.2014 do 31.12.2014, ak oprávnená (žalobkyňa) sa o výške odplaty za užívanie jedného spoluvlastníckeho podielu a teda aj o výške maximálneho rozsahu bezdôvodného obohatenia povinného mohla dozvedieť najskôr až vyplatením (teda v termíne po 19.12.2014, keď bol poštový poukaz na adresu podaný povinným na pošte, až do dňa 19.02.2015, kedy mohla prvýkrát uplynúť odberná lehota 2 mesiace na vyplatenie poštového poukazu do rúk žalobkyne preukázateľne zaslanej poštovej poukážky, ktorou jej povinný zaslal odplatu za užívanie jej spoluvlastníckych podielov na spoločnej nehnuteľnosti vo výške nezodpovedajúcej všetkým jej spoluvlastníckym podielom na spoločnej nehnuteľnosti?“* ako otázku skutkovú.

25. Skutková otázka súvisí so zisťovaním skutkového stavu a súvisí s ustálením toho, čo sa stalo. Na druhej strane úvahy súdu o tom, ako zistený skutkový stav právne posúdiť, aký právny záver zo skutkového stavu vyvodiť a pod akú normu ho podradiť, je právnym posúdením. V dovolacom konaní sťažovateľky nešlo o preskúmanie právneho hodnotenia nesporného skutkového stavu, ale z priebehu konania, ako aj vykonaného dokazovania vyplýva, že spornými boli práve konkrétne skutkové zistenia súvisiace so stanovením začiatku a konca plynutia objektívnej a subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia. Zo samotného obsahu dovolania a sťažovateľkou v ňom vymedzených námietok je zrejmé, že ním sťažovateľka rozporuje práve

tieto skutkové závery okresného súdu a krajského súdu. Po oboznámení sa so sťažovateľkou v dovolaní nastolenou otázkou je na mieste úvaha najvyššieho súdu, že sťažovateľka sa podaným dovolaním domáha preskúmania otázky, ktorá má skutkovú povahu, a pokiaľ za uvedených okolností najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky ako neprípustné, je takýto právny záver akceptovateľný a ústavne udržateľný.

26. Ústavný súd, vychádzajúc z relevantnej časti obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, preto nezistil, že by účinky výkonu jeho dovolacej právomoci pri posudzovaní prípustnosti a dôvodnosti dovolania sťažovateľky boli nezlučiteľné so základným právom strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie. Odmietnutie dovolania v časti nesprávneho právneho posúdenia veci ako podaného proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, ústavný súd považuje za ústavne udržateľné.

27. Medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by bolo možné dospieť k záveru o ich porušení. Napadnuté uznesenie totiž nepredstavuje výsledok takej interpretácie a aplikácie zákona, ktorá by sa od znenia príslušných ustanovení odchyľila natoľko, aby tým došlo k popretiu ich významu a účelu, a preto je ústavná sťažnosť, ktorou sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

28. Sťažovateľka porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy odvíja od porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a preto aj v tejto časti bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

29. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu